

Waarom honden bijten

Da's van mij!

De casus waar ik bij werd geroepen, betrof een zeer vriendelijke American Staffordshire Terrier reu zonder stamboom. Diesel was twee jaar oud en nog volop aan het puberen. Diesel had twee keer een snapbeet gegeven. De eerste toen zijn eigenaresse zijn voedsel aan het bereiden was, de tweede toen de dochter des huizes hem een kusje wilde geven.

Beschreven therapie is uitgevoerd door een gecertificeerde kynologisch gedragstherapeut (KGT), lid van de NVGH (Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden). De KGT heeft hiervoor een meerjarige opleiding gevolgd en moet - om lid te zijn van deze beroepsvereniging - jaarlijks bijscholingen volgen. Therapieën en trainingen zijn altijd gebaseerd op een uitgebreide anamnese aan de hand van een vragenlijst en gesprek(-ken) met de eigenaar. Geen situatie is hetzelfde en geen hond is hetzelfde. De hier beschreven therapie kan dus niet zomaar op andere situaties toegepast worden.

In ons land worden jaarlijks 150.000 mensen gebeten door een hond. Veel bijtincidenten vinden plaats binnen het gezin en kinderen zijn vaker slachtoffer dan volwassenen. Waarschijnlijk worden er veel meer mensen door honden gebeten, maar alleen wie na een beet naar de dokter gaat, wordt in de statistieken opgenomen. Bijtgedrag moet echter altijd serieus genomen worden, want wanneer een hond succes heeft met zulk gedrag, gaat hij het vaker inzetten.

Gedragstherapeuten worden heel vaak geconsulteerd na een bijtincident. Ook na bijtincidenten zonder veel fysieke schade. Want naast de pijn die een beet oplevert, is het vertrouwen in de hond geschaad. Zolang je niet weet wat de hond tot het bijten heeft gebracht, kun je niet vrij met hem omgaan en is er risico op herhaling. Het is dan verstandig om een gedragsanalyse te laten maken. Daarin wordt gekeken in hoeverre alle mogelijke oorzaken aan het bijtincident hebben bijgedragen. Die oorzaken liggen niet alleen in de hond, ook de mens of de omgeving kan een bijtincident door een hond teweegbrengen.

Alle honden kunnen bijten

Wanneer ik kijk naar alle casussen waarin een hond gebeten heeft, dan is er geen conclusie te trekken over welke honden het vaakst bijten. Van Chihuahua tot Deerhound en van Golden Retriever tot Rottweiler: alle honden kunnen bijten. Een kleine hond kan net als een grote hond veel schade aanrichten. Daarom moet ook het bijten van een kleine hond serieus worden genomen. De ernst van de beet is een van de factoren waarmee het risico op herhaling van bijtincidenten wordt berekend.

Als donderslag bij heldere hemel

Een andere manier om bijtincidenten en het risico op herhaling ervan te benaderen, is bepalen of het bijten voortkomt uit prooigedrag of uit emotie of hoge opwinding. Prooigedrag behoort tot het natuurlijke gedragsrepertoire van de hond, maar is in onze maatschappij ongewenst gedrag. De verwondingen bij bijten vanuit prooigedrag zijn heviger, omdat de hond de intentie heeft de ander te doden. Bijtincidenten die niet in een van voornoemde categorieën ingedeeld kunnen worden, noemen we idiopathische bijtincidenten. Het bijten komt dan als donderslag bij heldere hemel. Door de onvoorspelbaarheid zijn dit gevaarlijke honden. Daarnaast kun je je ook afvragen of het bijten in een bepaalde situatie gebeurt: bijt de hond een onbekende die het erf betreedt of verdedigt de moederhond haar pups? Het voordeel van die benadering is dat je weet aan welke situatie je moet werken met de hond om het bijtgedrag eruit te trainen. Bovendien weet je zo dat je in andere situaties niet op scherp hoeft te staan.

Vriendelijke Amstaff puber

Terug naar Diesel, de Amstaff-puber uit de intro boven dit artikel, die twee leden van zijn gezin had gebeten. Bij een puber krijgt de amygdala – twee centra in de hersenen die

Zolang je niet weet wat de hond tot het **bijten** heeft gebracht, kun je niet **vrij** met hem omgaan en is er risico op **herhaling**.

MENSENTAAL VS. HONDENTAAL

Wij mensen uiten onze genegenheid met een kus. Dat wordt door honden niet begrepen. Hun bek is immers een wapen. Daarmee vangen honden hun eten en verdedigen ze zich tegen gevaar. Alleen tussen honden die elkaar goed kennen en elkaar vertrouwen, wordt het likken aan de bek waargenomen. Bijvoorbeeld tussen een moederhond en haar pups. Aan elkaars bek en mondhoeken likken, doen honden alleen als verzorging en in situaties die heel relaxed zijn. Omtrent bijtincidenten is het helaas een klassieke situatie dat een kind de hond een kusje wil geven en de hond alleen waarneemt dat er 'een bek met tanden' op hem afkomt. Mensen gaan uit van de intentie die ze hebben, honden van wat ze met hun zintuigen waarnemen.

een grote rol spelen in het beoordelen of iets gevaarlijk is – een grotere rol in het verwerken van prikkels. De puber heeft daardoor een hoger angstniveau, wat zich uit in onzekerheid in verschillende nieuwe, maar ook bekende situaties. Deze onzekerheid is echter niet continu en dat maakt het voorspellen van het gedrag van de puberende hond moeilijk. De remmende werking van de voorkwabben van de hersenen op de emoties is bij een puber nog onvolledig en onvoldoende ontwikkeld. Daardoor wordt zijn gedrag heftiger.

Twee snapbeten

De reden voor het consult: Diesel had twee keer een snapbeet gegeven. De eerste keer verwondde hij zijn eigenaresse aan haar wang – een wond die met vier hechtingen gedicht moest worden – toen zij op haar hurken naast zijn voerbak zat.

Diesels baasjes bereiden zijn voer zelf, waarbij ze goed opletten of alle voedingsstoffen er in de juiste verhoudingen in zitten. Het nadeel van zo'n zelfbereide maaltijd is dat Diesel geduld moet hebben tot zijn voerbak gevuld wordt. De tweede snapbeet deed Diesel uit aan de dochter des huizes toen zij de Stafford een kusje wilde geven terwijl hij op zijn voer wachtte. Dat leverde schrammen in haar gezicht op die geen behandeling nodig hadden.

Daar kwam nog bij dat hij op zijn voer zat te wachten en daarom in een staat van hoge opwinding verkeerde. Het feit dat het bij schampschoten bleef, geeft aan dat Diesel wilde waarschuwen: hij voelde zich in beide situaties bedreigd.

Hondenregels

In goed overleg werd besloten dat tijdens het bereiden van Diesels maaltijd, een ander gezinslid met hem gaat wandelen. Zodra de Stafford thuiskomt, kan hij gelijk eten en blijft iedereen van hem af. Daarnaast werden er diverse wijzigingen aangebracht in de omgang met Diesel. Zo wordt er veel geoefend op het loslaten van speeltjes en het wachten totdat hij iets mag hebben. Ook worden hem diverse spelletjes geleerd waarbij hij zijn zelfbeheersing mag oefenen. Zodra Diesel wat ontremd raakt in het spel, wordt er gestopt met spelen. Diesel heeft geluk dat zijn gezin snel een gedragstherapeut had ingeschakeld. Daarmee kon worden voorkomen dat het vertrouwen in hem te veel beschadigd werd. Iedereen begrijpt inmiddels hoe zijn gedrag kon ontstaan. Het bijtgedrag was gekoppeld aan het krijgen van voedsel, waarbij mensen hondenregels overtraden. Ik ben ervan overtuigd dat Diesels eigenaren met zelfkennis en nieuwe kennis over zijn gedrag in de toekomst een bijtincident kunnen voorkomen. ■

Bij een Staffordshire Terrier is agressiegedrag lastig in te schatten, omdat hij minder signalen geeft.

Verdedigingsmechanisme

De hamvraag van dit gezin was of Diesel een onbetrouwbare hond is. Die vraag kon ik tot ieders geruststelling beantwoorden met 'nee'. Diesel is geen 'valse' hond. Maar het zit zo dat in de natuur voedsel heilig is, omdat een dier niet weet wanneer er weer voedsel zal zijn. Het is dan ook een natuurlijke reactie van een hond om zijn voer te verdedigen. Ook al bestaat dat voer alleen nog maar uit geur en staat de bak nog niet voor zijn neus. De agressie van Diesel was beperkt tot het krijgen of hebben van voer en vond plaats in een voor honden normale setting om met agressie te reageren. Hoewel het gedrag normaal is voor een hond, is het binnen een gezin uiteraard onwenselijk dat een hond met agressie reageert rond het krijgen van voedsel.

Van nul naar turbo

Dat het gedrag van Diesel zijn mensen overviel, had te maken met zijn leeftijd. Een puberende Stafford blinkt niet uit in genuanceerd reageren. Het is bovendien eigen aan een Staffordshire Terrier dat agressiegedrag lastig in te schatten is. Staffords waarschuwen – in tegenstelling tot andere rassen – niet met allerlei signalen, maar gaan ineens van nul naar turbo. In het geval van Diesel was er sprake van direct oogcontact, wat in de hondenwereld een daad van agressie is.

Auteur Wilie van der Veldt is hondengedragstherapeut en auteur van het boek *Hondenlogie*, www.hondenlogie.nl.

OVER DE NVGH

De Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden (NVGH) is sinds 1997 de beroepsvereniging die belangen behartigt van haar (op hbo-niveau) afgestudeerde leden. Kijk voor meer informatie op www.nvgh.nl

